

U C H W A Ł A Nr XXVII/322/2005
RADY MIEJSKIEJ W BORNEM SULINOWIE
z dnia 28 października 2005 r.

w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Borne Sulinowo na lata 2005-2010.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759 oraz z 2005r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz.593, Nr 99, poz.1001 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005r. Nr 64, poz.565, Nr 94, poz.788, Nr 164, poz.1366, Nr 175, poz.1462 i Nr 180, poz.1493) Rada Miejska w Bornem Sulinowie uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Borne Sulinowo na lata 2005-2010 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Borne Sulinowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr XXVII/322/2005
Rady Miejskiej w Bornem Sulinowie

z dnia 28 października 2005 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA GMINY BORNE SULINOWO
NA LATA 2005-2010**

Spis treści:

- I. Wprowadzenie.**
- II. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie.**

- 1) dane demograficzne,
- 2) rynek pracy,
- 3) główne problemy społeczne w gminie:
 - liczba korzystających z pomocy społecznej,
 - przyczyny korzystania z pomocy społecznej,
 - dominujące problemy społeczne i ich natężenie.
- 4) zasoby infrastrukturalne i kadrowe:
 - infrastruktura społeczna,
 - sektor publiczny,
 - organizacje pozarządowe.
- 5) finansowanie zadań z pomocy społecznej:
 - zadania własne,
 - zadania zlecone.

III. Określenie misji.

IV. Słabe i mocne strony w poszczególnych obszarach problemowych oraz szanse i zagrożenia.

V. Formułowanie celów, zadań i działań:

- cele strategiczne,
- cele szczegółowe – operacyjne.

VI. Podsumowanie.

I. WPROWADZENIE.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593) opracowanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest zadaniem obowiązkowym gminy.

Gminna strategia opracowana została na lata 2005-2010 i będzie podlegała ciągłym zmianom, będą pojawiać się nowe cele, być może część z nich straci swą aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej. Strategia jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym czasie jak i w odległej perspektywie. Od kilku lat obserwujemy zmiany jakie zachodzą w podejściu do polityki społecznej na szczeblu państwowym jak i lokalnym. Dokonano przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielenie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Jest to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług dla różnych grup klientów, poradnictwa, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Następuje odchodzenie od nastawienia opiekuńczego, czyli przejmowania odpowiedzialności socjalnej za obywateli. Takie podejście umocniło poczucie bezradności, powodowało rozbudowę postaw roszczeniowych. Mimo wieloletnich już zmagania ludności ze zmianami zachodzącymi w każdej sferze życia, społeczeństwo polskie nadal oczekuje, że w każdej sytuacji zagrożenia państwo - gmina pełni będzie rolę „parasola ochronnego”. Na stan prawny obecny - preferowane jest podejście nakierowane na zasadę pomocniczości. Ma ona za zadanie pobudzić w osobach poczucie odpowiedzialności za los swój i rodziny, ukazywać możliwości wykorzystania własnej aktywności zmierzającej do usamodzielnienia. Zgodnie z art. 4 ustawy o pomocy społecznej osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Szczególnie istotnym jest aktywny udział osób i ich rodzin ubiegających się o pomoc, chęć współpracy oraz właściwe i w pełni wykorzystanie własnego potencjału, środków, możliwości i uprawnień. Tak więc za podstawowe narzędzie pracy należy przyjąć szeroko rozumianą pracę socjalną. Szczególny nacisk należy położyć na współdziałanie jednostki i rodziny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji. Aby osiągnąć ten cel należy rozpocząć przede wszystkim takie działania wobec jednostki, aby zmieniła swój sposób myślenia, zmieniła swoją postawę z roszczeniowej na aktywną tak, aby będąc w sytuacji kryzysowej w pierwszej kolejności umiała wykorzystać swoje możliwości. Pracownicy socjalni to tylko „pomagacze”, którzy pokazują możliwości i kierunki zmian oraz towarzyszą tym działaniom. Wprowadzenie i upowszechnienie na szeroką skalę tej idei wiąże się z intensywną zmianą świadomości pracowników jak i klientów Ośrodka Pomocy Społecznej. Ale jest to jedyny, słuszny kierunek pracy socjalnej, aktywizujący klientów, przeciwdziałający ich uzależnieniu od pomocy społecznej oraz dający gwarancję skutecznego rozwiązywania problemów społecznych. Praca nad uświadomieniem klientowi, że to on jest odpowiedzialny za rozwiązanie swojego

problemu uwieńczone winno być podpisaniem kontraktu współpracy z pracownikiem socjalnym. Taki kontrakt nakłada na klienta/rodzinę szereg zobowiązań monitorowanych przez pracownika Ośrodka. Należyte wywiązanie się ze zobowiązań jest niejako „wynagradzane” pomocą finansową. Mechanizm powyższy ma doprowadzić do aktywności własnej klienta i stanowi namacalną gratyfikację za osiągnięte rezultaty. Przedstawiona powyżej koncepcja pracy socjalnej ma doprowadzić jednostkę lub jej rodzinę do poszukiwania samodzielnych rozwiązań, do zbudowania świadomości jednostki lub rodziny, że tkwi w niej potencjał do zmian, a wszystkie jej wysiłki są stymulowane i wspierane przez wyspecjalizowanego pracownika socjalnego.

W gminnej strategii zwiększa się nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej mieszkańców gminy, lecz także dąży się do usuwania przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej.

Realizacja strategii przewiduje współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta i Gminy Borne Sulinowo. Stworzy ona ramy dla kompleksowego rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dużą uwagę przywiązuje się do działań profilaktycznych. W opracowaniu przedstawiono aktualny system rozwiązań w zakresie poszczególnych problemów społecznych oraz kierunki ich rozwoju do 2010 roku.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.

1. DANE DEMOGRAFICZNE.

Liczba ludności w gminie na przestrzeni ostatnich 10 lat uległa znacznej zmianie, nastąpił przyrost ludności spowodowany w głównej mierze powstaniem i rozwojem miasta Borne Sulinowo. W 1993r. gmina Borne Sulinowo liczyła 5.563 stałych mieszkańców w tym miasto 376 osób. Na terenie miasta i gminy zamieszkuje 9.435 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2004r.), z tego:

- 5.317 na terenie gminy – co stanowi 56 % ogółu mieszkańców,
- 4.118 w Bornem Sulinowie – co stanowi 44 % ogółu mieszkańców.

Borne Sulinowo można określić jako miasto – gminę ludzi młodych, bowiem 27 % (2.566 mieszkańców) to osoby w wieku poniżej 18 lat, a 59 % (5.593 mieszkańców) to ludzie w wieku produkcyjnym od 19 lat do 60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni. Osoby w wieku emerytalnym stanowią 14 % (1276 mieszkańców). Statystycznie obszar miasta i gminy zamieszkuje:

- 4.693 mężczyzn,
- 4.742 kobiety.

2. RYNEK PRACY.

Mieszkańcy Miasta i Gminy Borne Sulinowo od lat borykają się z problemem bezrobocia. Z informacji Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinku wynika, że na dzień 31.12.2004r. zarejestrowanych było 1.152 osoby bezrobotne z terenu miasta i gminy. Wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego wynosił 23 %. Statystyki wykazują, że na terenie Miasta i Gminy Borne Sulinowo bezrobocie w większym stopniu dotyczy kobiet - 643 osoby tj. 56 % niż mężczyzn - 509 osób tj. 44 %. Największą grupę - 331 osób – 28 % stanowią wśród bezrobotnych osoby młode w wieku 25 – 34 lat oraz ludzie w wieku średnim 45 – 54 lata, których liczba wynosi 286 osób co stanowi 25 %. Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia największą grupę zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinku stanowią osoby legitymujące się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 453 osoby co stanowi 39,3 %, następnie z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 388 osób co stanowi 33,7 % ogółu bezrobotnych. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych 1152 osób tylko 217 z nich posiada prawo do zasiłku dla bezrobotnych tj.: 18,8% Na przestrzeni lat liczba uprawnionych do pobierania zasiłku systematycznie spadała. Oznacza to, że większość bezrobotnych to ludzie pozostający bez pracy przez wiele lat.

Na terenie gminy zarejestrowanych jest 481 podmiotów gospodarczych (stan na 31.12.2004r.). Najwięcej z nich, bo 180 zajmuje się handlem, 106 usługami niematerialnymi, 61 budownictwem. Sytuacja na lokalnym rynku pracy jest w miarę stabilna, nie odnotowuje się dużej ilości zwolnień grupowych, jak również znacznego przyrostu miejsc pracy.

3. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE W GMINIE BORNE SULINOWO.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, jak również zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z roku na rok odnotowuje coraz większą liczbę klientów zwracających się o wsparcie (tabela poniżej). W roku 2004 ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 706 rodzin tj.: 2.746 osób w tych rodzinach co stanowi 29 % w stosunku do ilość i osób zamieszkałych na terenie miasta i gminy (9,435). Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie realizuje również inne zadania zlecone do wykonania a nie wynikające z ustawy o pomocy społecznej m.in.:

- wypłaty dodatków mieszkaniowych - 2004r. objęto pomocą 386 rodzin,
- wypłaty świadczeń rodzinnych – od V/04 do 31.12.2004r. objęto pomocą 690 rodzin.

1) Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej tut. Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2000-2004.

LATA	POMOC SPOŁECZNA	DODATKI MIESZKANIOWE	ŚWIADCZENIA RODZINNE
2000	619	330	X
2001	671	364	X
2002	768	374	X
2003	812	369	X
2004	706	386	690

2) Poniższa tabela ukazuje przyczyny z powodu których świadczone pomoc w latach 2000 -2004.

POWÓD TRUDNEJ SITUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH W LATACH				
	2000	2001	2002	2003	2004
1. UBÓSTWO	492	536	643	579	635

2. BEZROBOCIE	443	485	560	590	540
3. DŁUGOTRWALA CHOROBA	181	192	191	245	297
4. ALKOHOLIZM	48	78	70	58	77
5. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	71	72	52	198	191
6. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO	132	137	47	89	201
7. BEZDOMNOŚĆ	7	9	9	10	14
8. RODZINY NIEPEŁNE	57	58	61	51	109
9. EMERYCI I RENCIŚCI			50	68	90
10. USŁUGI OPIEKUŃCZE	17	14	17	17	18

Z przedstawionej tabeli wynika, że główną przyczyną ubiegania się o pomoc jest ubóstwo spowodowane bezrobociem, niepełnosprawnością, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Ustawa o pomocy społecznej „ubóstwo” definiuje jako mieszczące się dochodu osoby lub rodziny w tzw. minimum socjalnym – odpowiednio są to kwoty 461 i 316 zł. Mając powyższe na uwadze Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany w I- wszej kolejności udzielać pomocy dla tej grupy osób i rodzin.

Zmiany zachodzące w Polsce na przestrzeni kilku ostatnich lat spowodowały pojawienie się nieznanego dotychczas masowego zjawiska **bezrobocia**. Wśród klientów pomocy społecznej bezrobotni stanowią najliczniejszą grupę bo spośród **706** rodzin objętych pomocą w 2004r. aż **540** rodzin – to rodziny, w których co najmniej 1 osoba jest bezrobotną. Bezrobocie naraża rodzinę na szereg niedogodności, niewłaściwe kształtowanie osobowości jej członków, utratę sensu życia itp. Praca zawodowa wyznacza bowiem postawy i zachowanie dzieci, kontakty ze środowiskiem rówieśniczym. Dążenia dzieci i młodzieży są silnie związane z pozycją zawodową rodziców, a otaczająca rzeczywistość postrzegana jest przez pryzmat pracy zawodowej. Zmiany w statusie zawodowym choćby jednego z rodziców nie pozostają więc bez wpływu na dokonaną przez młodych ludzi ocenę rzeczywistości oraz ich własnej pozycji. Bezrobocie jest często w rodzinie czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie

społeczne takie jak np. alkoholizm. Bezrobocie rodziców dla dzieci i młodzieży kończącej pewien etap edukacji, niejednokrotnie oznacza zmianę i ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżenie ich aspiracji edukacyjnych, zahamowanie ich uzdolnień w drodze do nauki czy zajęć dodatkowych. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. W opinii dzieci, zwłaszcza nastolatków taka sytuacja jest przejawem braku zaradności, nieumiejętności dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno-ekonomicznej, przedsiębiorczości, czy życiowego nieudacznictwa. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia i obniżenia w hierarchii wartości takich elementów jak: wykształcenie, uczciwa praca, zachwianie autorytetu rodziców, oznacza także naruszenie spójności rodziny i może przynieść niebezpieczne konsekwencje społeczne. Obok wcześniej wymienionych skutków bezrobocia występuje jeszcze taki element jak: nieplanowane, bezzadaniowe funkcjonowanie rodziny, bez określonych bliżej celów i hierarchii zadań oczekujących na realizację. Racjonalne planowanie życia rodzinnego może odbywać się jedynie przy założeniu wydolności finansowej rodziny, w pokrywaniu wydatków na cele konsumpcyjne i usługowe oraz poczucie stabilności dochodów. Wnioskiem wysuwającym się z przedstawionych powyżej rozwiązań jest stwierdzenie, że bezrobocie stanowi istotny czynnik zagrażający prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, że jego skutki powodują dysfunkcyjność rodzin i ich niewydolność wychowawczą. Biorąc to pod uwagę należałoby zatem chronić przede wszystkim dzieci przed skutkami materialnej i intelektualnej degradacji rodzin, wyrównywać warunki startu życiowego młodzieży.

Duża grupa osób korzystających z pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych czy świadczeń rodzinnych są to **osoby niepełnosprawne**. W 2004r. skorzystało 191 rodzin z pomocy społecznej a 110 rodzin ze świadczeń rodzinnych. **Za niepełnosprawne** należy uznać osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwale lub okresowo utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów. Analiza sytuacji rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi pozwala na wysunięcie wniosku, że negatywny wpływ niepełnosprawnego dziecka na życie dziecka i jego rodziny byłby mniejszy, gdyby rodzina dziecka miała lepsze warunki finansowe. Rodziny, w których pojawiło się dziecko niepełnosprawne często popadają w biedę, ponieważ na skutek konieczności zapewnienia dziecku zwiększonej opieki mają ograniczone możliwości zarobkowania, awansu zawodowego, a często wręcz muszą z pracy zrezygnować (dotyczy to głównie matek). Stres związany z chorobą dziecka i trudną sytuacją materialną w połączeniu z poczuciem osamotnienia wywołują poczucie bezradności i bierności, potęgując wiarę we wszechwładną moc pieniądza. Ze względu na niewystarczające możliwości zwiększenia środków finansowych z budżetu państwa - pomoc rodzinie dziecka niepełnosprawnego powinna zmierzać do uruchomienia pozamaterialnych instrumentów przeciwdziałających poczuciu osamotnienia

rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, głównie tych instrumentów, które na idei samopomocy wspierają rodzinę w funkcjach opiekuńczych. Rodziny, w których są dorosłe osoby niepełnosprawne najczęściej środków przeznaczają na zakup leków, rehabilitację zdrowotną, poprawę warunków mieszkaniowych. Stąd wniosek, że niepełnosprawność jest czynnikiem silnie wpływającym na obniżenie dochodów rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie wspólnie z samorządem terytorialnym, osobami zainteresowanymi pomocą osobom niepełnosprawnym podejmuje aktywną politykę na rzecz przeciwdziałania skutkom społecznego wykluczenia osób niepełnosprawnych m.in. poprzez:

- 1) uruchomienie w 2001r. usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania dla osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo oraz świadczenia zwykłych usług opiekuńczych dla osób starszych – od 1990 roku,
- 2) powstanie dwóch stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych w Bornem Sulinowie:
 - Stowarzyszenie osób działające na rzecz usprawnienia chorych na stwardnienie rozsiane i osób niepełnosprawnych „Na pomoc”,
 - Stowarzyszenie na rzecz dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin „Promyk Nadziei”
- 3) funkcjonowanie Domu Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie dla ludzi starych,
- 4) funkcjonowanie Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej dla osób od 18 roku życia z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym,
- 5) funkcjonowanie Ośrodka Wypoczynkowego „Alga” w Bornem Sulinowie dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 6) uruchomienie w 2005r. sali rehabilitacyjnej dla dzieci niepełnosprawnych „Sala Doświadczenia Świata”.

W roku 2004 wśród klientów Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej 77 rodzin dotkniętych było **problemem alkoholowym**. Od roku 2000 ilość rodzin z tym problemem systematycznie wzrasta. Nie jest to jednak pełna liczba osób i rodzin z powyższym problemem. Alkoholizm jest problemem całej rodziny, prowadzi do przemocy, stanowi zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego i emocjonalnego wszystkich członków rodziny. Człowiek uzależniony szkodzi nie tylko sobie ale również swoim bliskim. Skuteczna pomoc osobom i rodzinom z problemem alkoholowym polega na umożliwieniu ludziom dotkniętych tą chorobą podejmowanie skutecznego leczenia. Poważnym problemem w podejmowaniu działań w tym kierunku – jest bierna postawa ludzi uzależnionych od alkoholu. Klienci ci mają w większości postawy roszczeniowe, uważają, że jeżeli nie pracują to właściwie pomoc społeczna ma obowiązek ich utrzymać. Motywacja uzależnionych i

współzależnionych klientów Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do zmiany sytuacji życiowej jest bardzo niska, aby ją zwiększyć należy stworzyć model współpracy pracownika socjalnego i terapeuty uzależnień. Rolą pracownika socjalnego jest rozpoznanie, na podstawie faktów z życia klienta problemu alkoholowego i zmotywowanie klienta do podjęcia kontaktu z placówką odwykową. Motywację taką można uzyskać poprzez spisanie z klientem kontraktu socjalnego. Kontrakt stanowi ważny element terapeutyczny: tworzy klimat współpracy pracownika socjalnego z klientem, jest czynnikiem mobilizującym klienta do odpowiedzialności za zmianę swojego życia. Aby pracownik socjalny dobrze wypełniał swoją rolę należy mu umożliwić stałe szkolenie swoich umiejętności w pracy z klientem uzależnionym.

Na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym działają:

- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – czynny w każdą I i III środę miesiąca od 14.30 do 17.30, powyższy punkt prowadzi specjalista ds. przemocy,
- Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Współzależnionych – czynny w każdy poniedziałek i wtorek od 16.00 do 19.00, Wyżej wymieniony punkt prowadzi instruktor terapii uzależnień,
- Stowarzyszenie Trzeźwościowe Klub Abstynenta „Pierwszy Krok”, w którym odbywają się spotkania Anonimowych Alkoholików w każdą środę od 17.00 – 19.00,
- na bazie świetlic szkolnych realizowany jest dla dzieci z rodzin uzależnionych program socjoterapeutyczny.

Nieliczną grupę wśród klientów pomocy społecznej stanowią osoby **bezdome**. Z różnych form pomocy w 2004r. skorzystało 14 – stu bezdomnych. Zjawisko bezdomności w Bornem Sulinowie nie jest problemem ilościowym, ale jest to problem społeczny trudny do rozwiązania. Osoby bezdome to przede wszystkim mężczyźni w wieku aktywności zawodowej, niepracujący zawodowo, eksmitowani, uzależnieni od alkoholu. Na rzecz bezdomnych w Bornem Sulinowie od lutego 2004r. uruchomiono Noclegownię Miejską, w której przebywa 6 osób bezdomnych, mogłoby mieszkać ich 10 – ciu, ale ze względu na nieprzestrzeganie regulaminu noclegowni - część z nich przebywa poza jej terenem.

Istotnym problemem związanym z bezdomnością jest brak wiedzy na temat rzeczywistej liczby bezdomnych (nie ma takiej wiedzy ani Policja ani Pomoc Społeczna) ze względu na brak możliwości rejestracji tych osób, które przemieszczają się po terenie gminy, województwa, kraju, bądź z różnych względów nie korzystają z oferowanych oficjalnie form pomocy. W ostatnim okresie czasu obserwujemy na terenie naszej gminy inny rodzaj bezdomności jaką jest bezdomność „ukryta”. Wyraża się ona zagęszczeniem lokali mieszkalnych z powodu braku możliwości wyprowadzenia się części lokatorów. Chodzi tu np. o dorosłe potomstwo zakładające własne rodziny (gospodarstwa domowe) w mieszkaniu rodziców czy też małżeństwa po rozwodzie, lecz wspólnie zamieszkujące lokal. Duża liczba osób nie mieszka samodzielnie lecz w dwie lub więcej rodzin. Z powodu braku pieniędzy – ludności nie stać na zakup nowych mieszkań. Jedną z ważniejszych metod zapobiegania bezdomności, której coraz częstszą przyczyną jest niemożliwość utrzymania mieszkania ze względu na brak pracy i w rezultacie jęgo utrata – jest pomoc gminy w ponoszeniu opłat na wydatki mieszkaniowe poprzez przyznanie dodatków mieszkaniowych. Na terenie naszej gminy z dodatków mieszkaniowych w 2004r. skorzystało 386 rodzin. W wyroku nakazującym opróżnienie lokalu – sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego, bądź braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy. Obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego ciąży na gminie właściwej ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu. Gmina na zasadach i w wypadkach przewidywanych w ustawie zapewnia lokale socjalne i zamienne, a także zaspakaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. Choć jest to problem dość istotny to na terenie gminy nadal brak jest dostatecznie ilości takich lokali. Nawet po wdrożeniu programów budowy mieszkań dla osób i rodzin wymagających pomocy społecznej do 2010r. – gmina nie będzie w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb ze względu na ograniczone środki finansowe.

Do innej grupy osób bezdomnych należą **bezdomni alkoholicy**. Stracili zarówno miejsca pobytu jak i bliskich. Opuścili ich sami lub zostali odrzuceni przez innych. Oni nie są bezdomni z powodu złego losu, „zrobili” to sobie sami. I to jest znacznie gorsze – obarczone wstydem, upokorzeniem, często też pogardą ze strony innych. Chcą więc temu zaprzeczyć mówiąc, że są „bezdomnymi z wyboru” lub szukają nierealnych usprawiedliwień dla swojej sytuacji. Zaprzeczają i obwiniają innych, często cały świat. Wiemy, że terapia uzależnienia nie wystarczy, konieczna wydaje się intensywna praca nad problemem bezdomności. I dopiero wówczas pomocna może okazać się grupa jednorodna. Potrzebne jest jednak założenie, że problem alkoholowy jest pierwotny. Nie można skutecznie leczyć alkoholizmu bezdomnych, nie rozumiejąc problemu bezdomności. **Bezdomność** to konieczność życiowa osób, które nie mają możliwości godnego zamieszkania, a jedynie szansę na tymczasowe schronienie. Bezdomni to

osoby charakteryzujące się wyizolowaniem, bezradnością, zerwanymi więzami z rodziną. To osoby, które wytworzyły mechanizm przystosowania do trwania w trudnych warunkach, na których skrajne warunki życiowe wymuszają i narzucają trwanie w patologicznym stanie pod względem psychofizycznym.

Na terenie Miasta i Gminy Borne Sulinowo zamieszkuje 1276 **osób starszych** tj: 14 % ogółu mieszkańców (stan na 31.12.2004r.). Z pomocy społecznej w 2004r. skorzystało 90 rodzin emerytów. W grupie tej oprócz problemów dotyczących sprawności fizycznej często mamy również do czynienia ze zmianami psychicznymi wpływającymi na zdolność funkcjonowania w środowisku. Sytuacja ludzi starszych (osób w wieku poprodukcyjnym) w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona, uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, opieki zdrowotnej, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Związane jest to z brakiem aktywności społecznej, nieporadnością życiową, izolacją i osamotnieniem. Występuje stopniowe obniżenie procesów poznawczych, mniejsza zdolność przystosowania do nowych sytuacji, osłabienie pamięci, itp.

Na rzecz osób starszych tut. Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy m.in. następujące formy pomocy:

- 1) pomoc finansowa na dofinansowanie zakupu opału, leków, żywności, wydatków mieszkaniowych (dodatków mieszkaniowych),
- 2) pomoc w formie usług opiekuńczych:
 - domowych i pielęgnacyjnych w miejscu zamieszkania,
 - specjalnych usług opiekuńczych domowych i pielęgnacyjnych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - umieszczenie w całodobowych domach pomocy społecznej.

Głównymi formami pomocy dla osób starszych są usługi opiekuńcze. Usługi opiekuńcze staramy się zapewnić w miejscu zamieszkania, ma to zapobiec utracie kontaktu ze swoim środowiskiem osoby korzystające z tych usług. Czasami realizacja tych usług nie jest możliwa w miejscu zamieszkania i wtedy osoba wymagająca stałej opieki może ubiegać się o skierowanie do Domu Pomocy Społecznej. Na terenie gminy brak jest placówek dziennego pobytu dla ludzi starszych, natomiast działają 2 kluby:

- 1) Seniora „Wrzosa”,
- 2) Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów.

Duża grupa klientów korzystających z pomocy społecznej to **rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi**. Na dzień 31.12.2004r. z różnych form pomocy skorzystało 201 rodzin. Najczęściej bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak:

- przemoc domowa,
- uzależnienia np. alkoholizm rodziców,
- bezrobociem,
- problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m.in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemach we współżyciu z ludźmi itp.,
- problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym wyrażające się w postaci zachowań konfliktowych, agresywnych, buntowniczych, łamania przez dzieci i młodzież szkolną panujących norm, wartości i obyczajów.

Rodzina jest dynamiczną społeczną całością, jej elementy są ze sobą w interakcji i we wzajemnej zależności, dlatego też myślą wiodącą strategii pomocy rodzinie jest konieczność systemowego podejścia do rodziny i globalnego oddziaływania na nią. W związku z tym, należy założyć, że nie wystarczy zajmować się tylko dziećmi w celu poprawienia ich funkcjonowania, lecz całą rodziną, która potrzebuje wszechstronnej pomocy. Pomoc ta powinna cechować się następującymi zasadami:

- 1) pomoc powinna być wczesna i mieć charakter profilaktyczny, ochrony i aktywizującą jednostkę lub jej rodzinę do poszukiwania samodzielnych rozwiązań,
- 2) pomoc i opieka dla dzieci winna być zorganizowana w środowisku dziecka (w rodzinie, szkole) tak, aby umożliwiała mu wzrastanie i rozwój w naturalnych warunkach rodzinnych, szkolnych, kulturalnych.

4. ZASOBY INSTYTUCJONALNE I KADROWE.

I. Infrastruktura społeczna.

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym – ośrodek wsparcia funkcjonuje w strukturach Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, kadra z przygotowaniem specjalistycznym zabezpieczona,
- 2) Noclegownia Miejska dla bezdomnych mężczyzn – ośrodek wsparcia funkcjonuje w strukturach Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy,

- 3) Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy funkcjonuje w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miasta i Gminy Borne Sulinowo,
- 4) Dom Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie dla osób starszych,
- 5) Ośrodek Wypoczynkowo – Rehabilitacyjny „Alga” w Bornem Sulinowie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

II. Sektor publiczny.

1) Na terenie Miasta i Gminy funkcjonują w zakresie Oświaty (stan na 30.09.2004r.):

- 4 Szkoły Podstawowe do których uczęszcza 975 uczniów,
- 4 Gimnazja do których uczęszcza 498 uczniów,
- 1 Liceum Ogólnokształcące do którego uczęszcza 76 uczniów,
- 1 Przedszkole Niepubliczne „ Muchomorek”, do którego uczęszcza 21 dzieci.

Dzieci niepełnosprawne mają możliwość zdobywania wiedzy w :

- 13 klasach integracyjnych w Szkołach Podstawowych,
- 4 klasach integracyjnych w Gimnazjach.

2) W zakresie Kultury – Borneński Ośrodek Kultury oraz Świetlice Wiejskie dostępne dla mieszkańców codziennie w godzinach od 8.00 do 20.00:

- koła zainteresowań, sekcje, kluby np. szachowy,
- kawiarenka internetowa,
- biblioteka,
- czytelnia internetowa,
- świetlice wiejskie,

3) W zakresie służby zdrowia:

- Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Bornem Sulinowie posiadający swoje oddziały w Łubowie i Silnowie.
- Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej „PEOZET” w Bornem Sulinowie.

4) W zakresie sportu i rekreacji Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bornem Sulinowie, czynny w godzinach od 7.00 do 21.00:

- sala rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych,

- sala taneczna,
- sala sportowa,
- siłownia,
- sala sportów walki,
- sauna,
- solarium.

III. Organizacje pozarządowe.

- 1) Klub Seniora „Wrzosi” działający przy Ośrodku Kultury w Bornem Sulinowie – promujący działalność kulturalną i artystyczną,
- 2) Stowarzyszenie Osób Działających na rzecz usprawnienia chorych na stwardnienie rozsiane i osób niepełnosprawnych „Na pomoc”- z siedzibą w Domu Pomocy Społecznej,
- 3) Stowarzyszenie na rzecz dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin „Promyk nadziei” z siedzibą w Domu Pomocy Społecznej,
- 4) Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców Bornego Sulinowa – z siedzibą w Inkubatorze Przedsiębiorczości ul. Kruczkowskiego 5,
- 5) Stowarzyszenie Trzeźwościowe Klub Abstynenta „ Pierwszy Krok” – Borne Sulinowo, ul. Szpitalna 1,
- 6) Środowiskowe Koło Polskiego Czerwonego Krzyża w Bornem Sulinowie, ul. Kruczkowskiego 5,
- 7) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Koła terenowe w Bornem Sulinowie i Łubowie,
- 8) Ludowe Kluby Sportowe w : Łubowie, Bornem Sulinowie, Juchowie, Radaczu,
- 9) Uczniowskie Kluby Sportowe – działające przy Szkołach Podstawowych w Jeleniu, Łubowie, Juchowie,
- 10) Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „ Taekwondo”- działający przy Urzędzie Miasta i Gminy Borne Sulinowo,
- 11) Liga Kobiet Polskich – Koło terenowe w Bornem Sulinowie.

2. FINANSOWANIE ZADAŃ REALIZOWANYCH PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2000-2004.

Ośrodek Pomocy Społecznej powołany został do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Zakres zadań w ostatnich kilku latach został znacznie rozszerzony o zadania wynikające z:

- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W związku z powyższym Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje bardzo ważne zadania na rzecz strategii rozwiązywania problemów społecznych danej społeczności lokalnej. Zapisy powyższych ustaw wskazują jakie zadania własne i zlecone gminie realizuje Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulimowie.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznanie i wypłata zasiłków okresowych, celowych,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do Domu Pomocy Społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- utworzenie i utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnianie miejsc w Domu Pomocy Społecznej i Ośrodku Wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej a wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechnienia ofert pracy,
- przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o Narodowym Funduszu Zdrowia,
- organizowanie i świadczenie specjalnych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalnego wsparcia,
- przyznanie i wypłata świadczeń rodzinnych.

Poniższa tabela przedstawia wysokość środków finansowych przyznanych na realizację zadań własnych gminy i zleconych do Realizacji Ośrodkowi Pomocy Społecznej w latach 2000-2004.

LATA	ŚRODKI FINANSOWE PRZEZNACZONE NA REALIZACJĘ ZADAŃ WŁASNYCH	ŚRODKI FINANSOWE PRZEZNACZONE NA REALIZACJĘ ZADAŃ ZLECONYCH	OGÓLEM
2000	410.030,00 zł	1.322.047,00 zł	1.732.077,00 zł

2001	384.607,00 zł	1.395.648,00 zł	1.780.225,00 zł
2002	AWRSR/24.500,00 zł 521.397,00 zł	1.569.060,00 zł	2.114.957,00 zł
2003	AWRSR/28.600,00 zł 734.089,00 zł	1.573.837,00 zł	2.336.526,00 zł
2004	AWRSR/41.000,00 zł 1.000.952,00 zł	2.568.950,00 zł	3.610.542,00 zł

III. OKREŚLENIE MISJI.

BORNE SULINOWO – MIASTEM PRZYJAZNYM DLA JEGO MIESZKANCÓW.

IV. SŁABE I MOCNE STRONY W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH PROBLEMÓW ORAZ SZANSE I ZAGROŻENIA.

SŁABE STRONY:

- wysokie bezrobocie w gminie,
- pokoleniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- roszczeniowość klientów pomocy społecznej,
- niska samoocena klientów,
- niska aktywność środowisk do tworzenia grup samopomocowych, grup wsparcia,
- ciągła zmiana przepisów prawnych i zasad finansowania określonych zadań zleconych do realizacji,
- przybywa osób uzależnionych, niepełnosprawnych, bezdomnych, starszych,
- zbyt mała ilość mieszkań socjalnych i komunalnych w stosunku do potrzeb mieszkaniowych,
- nie w pełni rozwinięta sieć placówek na rzecz osób niepełnosprawnych.

MOCNE STRONY:

- umiejętne dysponowanie środkami finansowymi,
- rozeznanie środowiska,
- wykwalifikowana kadra w pomocy społecznej,
- otwartość na zmiany przepisów prawnych,
- doświadczenie zawodowe pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej,
- umiejętność szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych,

- współpraca z instytucjami, organizacjami społecznymi, policją, sądem, szkołą, itp.,
- systematyczne prowadzenie zajęć profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą szkolną na terenie wszystkich placówek oświatowych,
- istniejący system wsparcia dla osób uzależnionych, niepełnosprawnych, bezdomnych, starszych.

SZANSE:

- pozyskiwanie wolontariuszy w ramach programu wolontarystycznego opracowanego przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i wykorzystanie ich na rzecz osób potrzebujących,
- poprzez określone programy – pozyskiwanie środków Unijnych,
- wyrównywanie startu dzieci i młodzieży z terenów wiejskich poprzez organizowanie czasu wolnego i zajęć pozalekcyjnych w świetlicach socjoterapeutycznych,
- zwiększenie oferty dla osób niepełnosprawnych poprzez:
 - ✓ utworzenie ośrodka dla chorych na stwardnienie rozsiane,
 - ✓ sali rehabilitacyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej (sala doświadczania świata),
 - ✓ utworzenie Dziennego Ośrodka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej z zaburzeniami psychicznymi i opóźnionymi rozwojem umysłowym.
- pozyskiwanie sponsorów,
- wzmocnienie profilaktyki uzależnień poprzez powołanie zespołu interdyscyplinarnego w celu pomocy środowiskom zagrożonym patologią i uzależnieniami,
- przywrócenie na rynek pracy, poprzez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa – osób zagrożonych wykluczeniem społecznym osób o niskiej zatrudnialności oraz umożliwienie osobom bezdomnym aktywizację zawodową np. (w spółdzielniach socjalnych, Klubach Pracy), wykonywanie prac społecznie użytecznych,
- zabezpieczenie Mieszkania Chronionego dla osób wobec których stosowana jest przemoc fizyczna lub psychiczna,
- utworzenie Uniwersytetu III Wieku dla osób starszych.

ZAGROŻENIA:

- niewystarczające środki finansowe na realizację zadań,
- niestabilne przepisy prawne,
- postępujące bezrobocie,
- rozluźnienie więzi rodzinnych,
- wzrost biurokracji

V. FOMUŁOWANIE CELÓW, ZADAŃ I DZIAŁAŃ:

- **cele strategiczne**
- **cele szczegółowe – operacyjne**

W strategii rozwiązywania problemów społecznych dąży się nie tylko do łagodzenia skutków trudnej sytuacji bytowej klientów pomocy społecznej, ale również do usuwania przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie dąży do tego, aby udzielana pomoc rodzinom znajdującym się w kryzysie była systemowa, z aktywizowaniem środowiska lokalnego poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, wolontariuszami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: oświata, służba zdrowia, policja, sądownictwo itp.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ JEDNOSTKI ZA WŁASNE ŻYCIE I RODZINĘ – TO NAJWAŻNIEJSZE ZASADY WDRAŻANE PRZEZ SŁUŻBY SPOŁECZNE W GMINIE BORNE SULINOWO.

Działanie wszelkich służb społecznych kierowane są do osób i rodzin, których zaspokojenie podstawowych potrzeb w oparciu o własne możliwości i instytucji społecznych stało się z różnych przyczyn nie możliwe.

Grupy osób i rodzin wymagające szczegółowego wsparcia:

- osoby niepełnosprawne
- osoby starsze
- osoby bezrobotne
- osoby uzależnione i współuzależnione
- rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi

Osoby te i ich rodziny tylko przy odpowiednim wsparciu ze strony instytucji i organizacji pozarządowych mogą zaspokajać swoje podstawowe potrzeby, a także prawidłowo funkcjonować i spełniać role społeczne.

OBSZARY PROBLEMOWE:

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE:

CEL STRATEGICZNY: TWORZENIE WARUNKÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH RÓWNY DOSTĘP OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM DO ŻYCIA ZAWODOWEGO I SPOŁECZNEGO.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.

ROZWÓJ PRACY SOCJALNEJ NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM, POPRZEZ:

- inspirowanie do tworzenia grup samopomocowych, integrujących osoby niepełnosprawne,
- aktywizacja rodzin osób niepełnosprawnych na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym poprzez utworzenie Dziennego Ośrodka Wsparcia dla dzieci i młodzieży, wykorzystanie wolontariatu,
- dalsza współpraca z organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w gminie Borne Sulinowo,
- w razie potrzeby – zwiększenie miejsc w Środowiskowym Domu Pomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym,
- prowadzenie wczesnej diagnozy i rehabilitacji społecznej wśród osób niepełnosprawnych,
- tworzenie warunków do równego dostępu osób niepełnosprawnych w życiu społecznym poprzez m. in. likwidację barier architektonicznych,
- podnoszenie poziomu świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych i ich możliwości,
- stworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych intelektualnych i ruchowo,
- tworzenie warunków do wyrównywania szans edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych np. klasy integracyjne w szkołach,
- tworzenie bazy danych dotyczących osób niepełnosprawnych z terenu Miasta i Gminy Borne Sulinowo,
- utworzenie sali rehabilitacyjnej „Sali Doświadczenia Świata”

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.

INTEGRACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

- wspieranie istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych we wszystkich dostępnych formach zatrudnienia, propagowanie idei telepracy na lokalnym rynku pracy, jako jedna z form pracy dla osób niepełnosprawnych,

- na bazie istniejącego Klubu Pracy prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.

WSPIERANIE PRZEZ GMINĘ BORNE SULINOWO PROFILAKTYKI CHORÓB SPOŁECZNYCH POWSZECHNIE WYSTĘPUJĄCYCH PROWADZĄCYCH DO NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (CUKRZYCA, MIAŻDŻYCA, CHOROBY NOWOTWOROWE ITP.)

OSOBY STARSZE:

CEL STRATEGICZNY: WZROST POZIOMU ZASPOKOJENIA POTRZEB OSÓB STARSZYCH POPRZEZ ZWIĘKSZENIE OFERTY USŁUG SOCJALNYCH I ROZSZERZENIE FORM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ TEJ GRUPY OSÓB.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.

WSPÓLDZIAŁANIE Z SAMORZĄDEM GMINY, ORGANIZACJAMI I STOWARZYSZENIAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ OSÓB STARSZYCH W ZAKRESIE TWORZENIA PROGRAMÓW ZWIĄZANYCH Z ZASPOKOJENIEM POTRZEB LUDZI STARSZYCH, POPRZEZ :

- profesjonalizację w zakresie pracy socjalnej na rzecz osób starszych poprzez specjalizację prac socjalnych, diagnozę potrzeb ludzi starszych,
- szukanie partnerów na rzecz pomocy i rozwiązywania problemów osób starszych,
- podnoszenie poziomu wykształcenia pracowników świadczących usługi opiekuńcze,
- zaangażowanie wolontariuszy do uczestnictwa w systemie pomocy doraźnej dla osób starszych,
- tworzenie grup wsparcia,
- podejmowanie działań mających na celu większe zaangażowanie rodziny w sprawy opieki nad osobami chorymi psychicznie i niepełnosprawnymi,
- uwrażliwienie i aktywizację społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY WYSPECJALIZOWANYCH USŁUG ADRESOWANYCH DO OSÓB STARSZYCH:

- utworzenie Uniwersytetu III – go wieku,
- utworzenie Domu Dziennego Pobytu,
- rozszerzenie oferty usług opiekuńczych w tym specjalistycznych – dla osób starszych,

- kierowanie i współfinansowanie Domu Pomocy Społecznej, gdy zostaną wyczerpane możliwości zapewnienia opieki w środowisku zamieszkania osoby starszej.

OSOBY BEZROBOTNE:

CEL STRATEGICZNY: PRZECIWDZIAŁANIE NEGATYWNYM SKUTKOM SPOŁECZNYM WYNIKAJĄCYM Z DŁUGOTRWAŁEGO BEZROBOCIA, ORAZ ZWIĘKSZENIE SZANS NA PODJĘCIE ZATRUDNIENIA.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.

AKTYWIZACJA OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH:

- utworzenie centrum wsparcia dla bezrobotnych skupiających pracodawców, organizacje pozarządowe, kościelne itp.,
- promowanie aktywności w poszukiwaniu pracy (szkolenia bezrobotnych, kształcenie osób bez wykształcenia,
- aktywizowanie klientów do poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się (kontrakty socjalne),
- tworzenie grup wsparcia dla bezrobotnych i ich rodzin,
- współpraca służb społecznych, służb zatrudnienia oraz organizacji społecznych na rzecz aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, zwłaszcza osób i ich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej,
- utworzenie Klubu Integracji Społecznej w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób długotrwale bezrobotnych i uzależnionych,
- rozszerzenie działań Klubu Pracy o poradnictwo, dostęp do informacji wsparcie psychologiczne, prawne, edukacyjne,
- udzielanie poradnictwa wspomagającego nabywanie umiejętności poruszania się na rynku pracy i poczucie własnej wartości oraz prowadzenie rozmów z pracodawcami,
- aktywizacja podopiecznych poprzez pomoc w zatrudnieniu w ramach prac publicznych, zatrudnienia socjalnego czy prac społecznie – użytecznych,
- udzielanie osobom i rodzinom wsparcia finansowego,
- szkolenie kadr w zakresie aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.

PRZECIWDZIAŁANIE NEGATYWNYM SKUTKOM SPOŁECZNYM WYNIKAJĄCYCH Z DŁUGOTRWAŁEGO BEZROBOCIA:

- zapobieganie skutkom „dziedziczenia” długotrwale bezrobocia poprzez tworzenia programów pomocowych,

- współpraca służb socjalnych, służb zatrudnienia na rzecz pracy socjalnej wśród osób bezrobotnych,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w życiu społecznym dzieci i młodzieży ze środowisk długotrwale bezrobotnych poprzez zapewnienie dostępu do świetlic socjoterapeutycznych realizujących odpowiednie programy.

UZALEŻNIENIA:

CEL STRATEGICZNY: ZMNIJSZENIE ROZMIARÓW USZKODZEŃ ZDROWIA SPOWODOWANYCH NADUŻYCIEM ALKOHOLU I UŻYWANIEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.

PODNIESIENIE POZIOMU WIEDZY SPOŁECZNEJ NA TEMAT PROBLEMÓW I ZAGROZEŃ ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI:

- przeprowadzenie stałej akcji informacyjno – prewencyjnej na temat szkodliwości alkoholu i środków psychotropowych, rozpowszechnianie ulotek, projekcja filmów fabularnych i dokumentalnych, informacja w mediach, itp.
- organizowanie cyklicznych pogadanek we wszystkich typach szkół na terenie gminy.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.

ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ICH RODZIN:

- szkolenie kadr z zakresu stosowania metod wczesnego diagnozowanie i interwencji socjalnej wobec osób nadużywających alkoholu,
- oddziaływania na rodziny poprzez podejmowanie działań przez służby socjalne – motywujące do podjęcia leczenia. Kierowanie osób uzależnionych do specjalistów zajmujących się problemem alkoholowym, a także składanie wniosków do Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizowanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników świetlic socjoterapeutycznych lub środowiskowych,
- zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin uzależnionych przez tworzenie świetlic opiekuńczo –wychowawczych,
- udzielanie pomocy materialnej osobom uzależnionym od alkoholu i członkom ich rodzin, poprzez podjęcie specyficznych działań motywujących do podjęcia terapii odwykowej (kontrakt socjalny),

- wspieranie grup i środowisk samopomocowych dla członków rodzin w których wystąpił problem alkoholowy lub przemoc w rodzinie,
- organizowanie imprez okolicznościowych i festynów dla dzieci i młodzieży z różnych środowisk, propagowanie w nich życia bez alkoholu,
- organizowanie kolonii i obozów dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- opracowanie i promowanie zasad współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej a Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.

UDZIELENIE RODZINOM POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ A SZCZEGÓLNIIE OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE:

- zabezpieczenie mieszkania chronionego dla ofiar przemocy domowej,
- powołanie Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – skupiającego specjalistów przygotowanych do skutecznego zajmowania się tą problematyką,
- uruchomienie telefonu zaufania dla doznających przemocy domowej,
- udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej w Punkcie Konsultacyjnym ds. przemocy pomocy ofiarom przemocy domowej,

RODZINY Z PROBLEMAMI OPIEKUNCZO - WYCHOWAWCZYMI.

CEL STRATEGICZNY: WSPIERANIE RODZIN NIEWYDOLNYCH WYCHOWAWCZO.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.

POMOC RODZINOM W PRZEZWYCIĘŻANIU PROBLEMÓW OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH:

- tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży szkolnej,
- powołanie przy Ośrodku Pomocy Społecznej – Centrum Wspierania Rodziny (rozwój poradnictwa socjalnego), prawnego, psychologicznego, logopedycznego i pedagogicznego,
- organizowanie wycieczki letniej dla dzieci i młodzieży,
- organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (wykorzystanie wolontariuszy),
- szkolenie kadr w zakresie pomocy rodzinom w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych,
- wsparcie finansowe rodzin przez Ośrodek Pomocy Społecznej (warunkowanie pomocy poprzez zawieranie kontraktów socjalnych).

VI. PODSUMOWANIE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Borne Sulinowo została opracowana na okres 2005 – 2010 i ma na celu uporządkowanie i podjęcie planowanych działań na rzecz najsłabszej grupy mieszkańców gminy. Podstawowym kierunkiem działań jest tworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej w celu zapobiegania, łagodzenia, likwidowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Głównym narzędziem pracy ma być praca socjalna z osobą, rodziną oraz społecznością lokalną. Praca socjalna powinna być traktowana jako funkcja pomocy społecznej, której celem jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem. Ważne miejsce w strategii zajmuje profesjonalna i dobrze przygotowana kadra pracowników, która włączy się w realizację niniejszego programu. Bazą wyjściową do sporządzenia strategii było: rozeznanie środowiska lokalnego, jego zasobów, potrzeb, przeprowadzone przez kadrę pomocy społecznej analizy, oraz jej dotychczasowe doświadczenie zawodowe. Dlatego też głównym podmiotem realizującym strategię będzie Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie oraz Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizacja wytyczonych zadań będzie możliwa przy zaangażowaniu samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych oraz społeczności lokalnych. Zadania powyższe będą realizowane w miarę możliwości finansowych gminy Borne Sulinowo oraz pozyskiwania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.